

LUYỆN TẬP VỀ GIỮ GÌN SỰ TRONG SÁNG CỦA TIẾNG VIỆT

(1 tiết)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Nâng cao nhận thức về việc giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt.
- Biết phân định đúng sai khi nói và viết theo những đòi hỏi của việc giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt.

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LƯU Ý

(Xem bài *Giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt*)

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

Đây là một bài thực hành. GV hướng dẫn HS làm các bài tập theo trình tự trong SGK.

Bài tập 1

Câu a (1) viết không đúng chuẩn chính tả. Câu b (1) không đúng chuẩn từ vựng (mặc dù trong nhiều văn bản về thể thao hiện nay vẫn tồn tại phổ biến cách dùng này). Câu c (1) không đúng chuẩn ngữ pháp.

Bài tập 2

Có thể thấy sự lạm dụng từ ngữ nước ngoài và sự trùng lặp về nghĩa trong bốn câu ở bài tập này như sau :

– *fan* có nghĩa là "người hâm mộ", viết "nhiều fans hâm mộ" là trùng nghĩa. Khi tiếng Việt đã có từ ngữ *người hâm mộ* thì không nên dùng *fan*. Hơn nữa, nếu mượn từ này vào tiếng Việt thì cũng không mượn hình thức số nhiều (*fans*) của nó.

– *Festival* có nghĩa là "liên hoan", "lễ hội". Dùng "liên hoan festival" vừa lạm dụng tiếng nước ngoài vừa trùng nghĩa.

– *Mốt* hàm chứa nghĩa "thời trang". Dùng "mốt thời trang" vừa lạm dụng tiếng nước ngoài vừa trùng nghĩa.

– *Khả dĩ* có nghĩa là "có thể". Dùng "khả dĩ có thể" vừa lạm dụng từ Hán Việt vừa trùng nghĩa.

Bài tập 3

Trong các câu được dẫn ra, các từ *bầu*, *phong*, *kỉ vật* dùng sai.

– *Bầu* là chọn bằng cách bỏ phiếu hoặc biểu quyết để giao cho làm đại biểu, giữ một chức vụ,...

– *Phong* là ban tặng chức vị, danh hiệu.

– *Kỉ vật* là vật kỉ niệm, không thể nhầm lẫn với *di vật* (vật để lại của thời đã qua).

Có thể sửa lại các câu ấy như sau :

– *Xã em có mười người được phong là Bà mẹ Việt Nam anh hùng.*

– *Chiều qua, lớp em đã họp để đề nghị mức kỉ luật cho các bạn vừa dính líu vào vụ đấu đá trước cổng trường.*

– *Vừa qua, một thuyền đánh cá đã vớt lên được từ đáy biển nhiều di vật thời chiến tranh.*

Bài tập 4

Bài tập này đề cập tới lỗi diễn đạt, lỗi về lô gích.

– *Duy nhất không đi với hai (chị em).*

– *Đơn cử không đi với nhiều.*

– *Tội phạm* bao gồm cả *tội ma tuý*.

Có thể sửa lại các câu ấy như sau :

– *Sau khi "Việc nhà đã tạm thông dong", đến đêm còn lại hai chị em, Thuý Kiều đã "trao duyên" cho Thuý Vân.*

– *Có thể nêu lên tên tuổi của nhiều nhà văn, nhà thơ tiêu biểu trong văn học trung đại Việt Nam như Nguyễn Trãi, Nguyễn Du, Nguyễn Đình Chiểu, Nguyễn Khuyến,...*

– *Thanh niên phải tuyên chiến với tệ nạn mại dâm, ma tuý và các tội phạm khác.*

Bài tập 5

Bài tập này đề cập tới những câu phạm lỗi về cấu trúc.

– Câu thứ nhất chỉ mới có thành phần trạng ngữ (gợi ý sửa : *Trong cuốn sách kì thú đó, cuốn sách mười năm nay bao giờ tôi cũng mang theo bên mình, tôi đã tìm thấy những bài học quý báu về lẽ sống, về đạo làm người*).

– Câu thứ hai dùng sai quan hệ từ (gợi ý sửa : thay từ *mà* bằng từ *chứ*).

– Câu thứ ba dùng sai cặp từ có tác dụng nối *càng... càng* (gợi ý sửa : thay *mỗi ngày một* bằng *càng*).

– Câu thứ tư chỉ mới có thành phần trạng ngữ (gợi ý sửa : chuyển từ *tôi* ra trước từ *chỉ*).

– Câu cuối không đúng cấu trúc câu cầu khiến (gợi ý sửa : bỏ từ *được* đi).

(Chú ý : mỗi câu có thể có nhiều cách sửa).

IV – TÀI LIỆU THAM KHẢO

Xem bài *Giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt*.